

สมุนไพรไม้ไผ่เถาวัลย์เปรียง

สถานการแพทย์แผนไทยประยุกต์

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Brachypterum scandens* (Roxb.) Wight & Arn. Ex Miq.

[*Derris scandens* (Roxb.) Benth. (ชื่อพ้อง)]^(๑)

ชื่อวงศ์ : FABACEAE^(๑)

ชื่อท้องถิ่น : เถาวัลย์เปรียง เครือเขาหน้ง เถาตาปลา พานไสน^(๒)

สรรพคุณตามศาสตร์การแพทย์แผนไทย :

เถา รสเฝื่อนเฝื่อน สรรพคุณ แก้ปวดเมื่อย แก้กษัย ถ่ายเส้น ถ่ายเสมหะลงสู่คูถวาร ขับปัสสาวะ^(๓)

วิธีการใช้เพื่อบรรเทาอาการปวดเมื่อย :

นำเถามาหั่นตากให้แห้ง แล้วคั่วไฟให้หอม ชงน้ำดื่ม^(๓)

นอกจากนี้ยังพบการใช้เถาวัลย์เปรียงเป็นส่วนประกอบในตำรับยา “ยาเถาวัลย์เปรียง” ตามบัญชียาหลักแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งมีข้อบ่งใช้ คือ บรรเทาอาการปวดกล้ามเนื้อ ลดการอักเสบของกล้ามเนื้อ

ข้อห้ามใช้^(๔) : ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์

ข้อควรระวัง^(๔) :

๑. ควรระวังการใช้กับผู้ป่วยโรคแผลเปื่อยเปดิก เนื่องจากเถาวัลย์เปรียงออกฤทธิ์คล้ายยาแก้ปวดกลุ่มยาต้านการอักเสบที่ไม่ใช่สเตียรอยด์ (Non-steroidal Anti-inflammatory Drugs : NSAIDs)

๒. อาจทำให้เกิดการระคายเคืองระบบทางเดินอาหาร

อาการไม่พึงประสงค์^(๔) : ปวดท้อง ท้องผูก ปัสสาวะบ่อย คอแห้ง ใจสั่น

เอกสารอ้างอิง

๑. Plants of the world online. *Brachypterum scandens* (Roxb.) Wight & Arn. Ex Miq.

[Internet]. [cited 2023 Dec 17]. Available from:

<https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:60470396-2>

๒. สำนักงานหอพรรณไม้ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๗. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ; ๒๕๕๗.

๓. โรงเรียนแพทย์แผนไทยโบราณ วัดพระเชตุพนฯ (วัดโพธิ์) ท่าเตียน พระนคร. ประมวลสรรพคุณยาไทย (ภาคสอง) ว่าด้วย พฤษชาติ วัตถุประสงค์ และสัตววัตถุและสัตววัตถุ. กรุงเทพฯ; ๒๕๒๑.

๔. ประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ เรื่อง บัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๖. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๔๐, ตอนพิเศษ ๑๓๐ ง วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๖.